



การติดต่อแลกเปลี่ยนสินค้า

กับกลุ่มประเทศทางตะวันออกเฉียงในสมัยก่อนประวัติศาสตร์

นักวิชาการด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์ได้ค้นพบว่า ชุมชนโบราณสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย ได้มีการติดต่อแลกเปลี่ยนสินค้ากับกลุ่มประเทศทางตะวันออกเฉียง (เวียดนามและจีน) หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าได้มีการติดต่อแลกเปลี่ยนสินค้านี้ระหว่างชุมชนโบราณในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือการค้นพบกลองมโหระทึกสำริดแบบเฮเกอร์ I ซึ่งจัดว่าเป็นกลองในวัฒนธรรมดองซอน (Dong Son) อันเป็นวัฒนธรรมยุคโลหะที่เจริญรุ่งเรืองขึ้นในมณฑลฮั่วหนิงในเวียดนามตอนเหนือและจีนตอนใต้ (ยูนนาน) ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 1-7



กลองสำริด พบทางตอนเหนือของเวียดนาม วัฒนธรรมดองซอน

จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์เวียดนาม เมืองฮานอย

แหล่งโบราณคดียุคโลหะที่ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของภูมิภาค พบมากในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ที่ถ้ำองบะ ต.ด่านแม่ฉลบ (ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำแควใหญ่) กิ่งอำเภอศรีสวัสดิ์ แหล่งโบราณคดีเขื่อนเจ้าเพชร อ.เมือง และกระจายตัวอยู่



ในเขตจังหวัดตราดบุรี โดยพบที่แหล่งโบราณคดีถ้ำเขาขวาง ต.หนองแกว อ.โพธาราม และเมืองโบราณคูบัว นอกจากสินค้าประเภททองมโหระทึกแล้ว ยังได้พบสินค้าประเภทตุ้มหูหินรูปสัตว์ 2 หัว ซึ่งผลิตจากหินสีเขียวคล้ายหยก (nephrite) จัดเป็นสินค้าสำคัญของกลุ่มชนในวัฒนธรรมซาฮูญ (Sa Huynh) ซึ่งเจริญรุ่งเรืองอยู่ในบริเวณภาคกลางของเวียดนามแถบมณฑลกว๋องหน่า – ดานัง (Quang Nam-Da Nang) ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 1-6 โดยพบที่แหล่งโบราณคดีบ้านดอนตาเพชรและเมืองโบราณอู่ทอง อ.อู่ทอง จ.สุพรรณบุรี



ตุ้มหู รูปคล้ายสัตว์สองหัว

การค้นพบสินค้าสำคัญของวัฒนธรรมดองซอนและวัฒนธรรมซาฮูญในแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย ที่ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย แสดงว่าในช่วงเวลาดังกล่าวมีเมืองท่าหรือศูนย์กลางการค้าย่อยตั้งขึ้นแล้วในบริเวณลุ่มแม่น้ำแควน้อยแควใหญ่ และบริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลอง – ท่าจีน



ชุมชนเหล่านี้มีการติดต่อแลกเปลี่ยนสินค้ากับอินเดียตั้งแต่ยุคเหล็กหรือสมัยราชวงศ์โมริยะ (ราวพุทธศตวรรษที่ 3-5) จนถึงสมัยประวัติศาสตร์ในช่วงสมัยราชวงศ์กุษาณะ-คุปตะ (ราวพุทธศตวรรษที่ 6-9) ปกครองอินเดียภาคเหนือ ส่วนในอินเดียใต้อยู่ใต้การปกครองของกษัตริย์ราชวงศ์สาตวาหนะ(ราวพุทธศตวรรษที่ 5-8) ต่อด้วยราชวงศ์อิक्षวากู (ราวพุทธศตวรรษที่ 9-10) และราชวงศ์ปัลลวะ (ราวพุทธศตวรรษที่ 11-14) ในอินเดียเองมีการติดต่อค้าขายกับอาณาจักรโรมัน (ราวพุทธศตวรรษที่ 5-9) และมีการตั้งถิ่นฐานของชาวโรมันในอินเดีย ดังนั้นสินค้าจากเมืองท่าของอินเดียที่ส่งมายังภาคกลางของประเทศไทยจึงมีทั้งสินค้าของอินเดีย สินค้าของโรมัน และสินค้าเลียนแบบโรมัน

ราวพุทธศตวรรษที่ 5-9 จัดเป็นช่วงที่การค้าเริ่มคึกคักมากขึ้น เนื่องจากอาณาจักรโรมันในช่วงสมัยจักรพรรดิปอมเปย์ (พ.ศ.488-495) ได้แผ่อำนาจการปกครองมาทางโลกตะวันออก นับว่าเป็นช่วงที่อาณาจักรกำลังเจริญสูงสุดและร่ำรวยมาก จึงมีความต้องการสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยจากโลกตะวันออก เช่น เครื่องเทศ งาม้าง ผ้าไหม ส่วนจีนภายใต้การปกครองของราชวงศ์ฮั่นตอนปลาย (พ.ศ. 568-763) ก็ต้องการขยายการค้าทางทะเลเพื่อแสวงหาบรรณาการจากอาณาจักรต่างๆ

การติดต่อค้าขายระหว่างอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยหัวเลี้ยวประวัติศาสตร์หรือสมัยอินโด-โรมันของอินเดีย (พุทธศตวรรษที่ 5-9)

ในช่วงเวลานี้ชาวพื้นเมืองในภาคกลางของประเทศไทยจะได้รับรู้ถึงความเจริญทางวัฒนธรรมของชาวอินเดีย จึงได้ชักชวนนักบวชและนักปราชญ์ชาวอินเดียเข้ามาเผยแผ่วัฒนธรรมอินเดียในรัฐทวารวดี